

Transitie GR sociaal

Onderwerp: Maatwerk, toelichting

Aan: het college van B&W van Alblasterdam

Van: ONS D

Datum: 14-9-2021



Beste collegeleden,

Op 2 september ontvingen wij uw aanvullende vraag om nader in te gaan op het proces rondom maatwerk, lokale wensen en ontwikkelingen in relatie tot de vernieuwde samenwerking in de GR Sociaal.

Met de transitie naar de GR Sociaal wordt beoogd gemeenten meer mogelijkheden te bieden voor maatwerk. Daar zijn uitgebreide spelregels voor beschreven.

Lokale wensen

U geeft aan dat er in Alblasterdam in de toekomst wensen zijn om op een aantal (deel-) terreinen van het sociaal domein door te ontwikkelen en de uitvoering meer naar het lokale veld te brengen en door lokale partners via de Centrale Toegang op te laten pakken, omdat u van mening bent dat dit een gunstig effect voor uw inwoners oplevert. Het gaat dan, zoals ook al eerder dit jaar door u is aangegeven, om de volgende onderwerpen:

- Participatieplekken
- WMO begeleiding
- Inburgering
- WMO aspecten van hulp bij huishouden
- Schuldhelpverlening

Voor de participatieplekken geldt dat deze met de beoogde wijziging dit jaar, onder de lokale verantwoordelijkheid komen te vallen. Ook voor inburgering zijn inmiddels afspraken gemaakt met de gemeenten en de Sociale Dienst Drechtsteden.

Met de spelregels die in de vernieuwde GR Sociaal straks zijn opgenomen zijn wij van mening dat er voor alle gemeenten voldoende ruimte komt voor lokale wensen en ontwikkelingen. Daarvoor is een zorgvuldig proces afgesproken. Het is belangrijk om dit proces ook goed te doorlopen. Op die manier wordt in co-creatie ontwikkeld en worden tegelijkertijd risico's voor zowel de partijen die deelnemen aan de GR Sociaal als de GR Sociaal zelf voorkomen.

Sturing aan de voorkant

De lokale kaderstelling (beleidsplannen en verordeningen) gaat door de structuurwijziging terug naar de raden, zij komen daarmee nadrukkelijk aan het stuur. De sturing aan de voorkant gebeurt straks via de lokale beleidskaderstelling en de jaarlijkse uitgangspuntennotitie.

Door in het proces van de jaarlijkse uitgangspuntennotitie lokale wensen, ontwikkelingen en ideeën te vermelden kan hier al bij het opstellen van de begroting rekening mee worden gehouden. Zo kan geanticipeerd worden op de ontwikkelingen die er gaan komen. Het is niet altijd direct helder of maatwerk leidt tot extra kosten of juist tot minderkosten. Dat vraagt om verdieping met de vragende gemeente(n) op de wensen en ontwikkelingen. Vervolgens kan de GR tot een goede uitvoeringstoets komen.

Wanneer we verder kijken naar de spelregels is van belang dat ook niet alle wensen per definitie maatwerk zijn. Zo is de doorontwikkeling van de algemene voorzieningen van de Wmo een lokale verantwoordelijkheid, waar gemeenten zelf in kunnen investeren. Wel kan het zo zijn dat die ontwikkeling invloed heeft op het aantal maatwerkvoorzieningen.

Eerdere voorbeelden

Als uitleg zijn destijds onderstaande voorbeelden uitgewerkt ter illustratie. Wij denken dat deze voldoende handvatten bieden voor de lokale ontwikkelingen enerzijds en de mogelijke gevolgen regionaal anderzijds. Het goede gesprek daarin blijft echter te allen tijde van belang.

Gemeente X wil in het voorveld voor schulden nadrukkelijk een maatschappelijk partner inzetten bij vroegsignalering.

Dit is de lokale ruimte die gemeenten zoeken en waar gemeenten lokaal in kunnen investeren. Tegelijkertijd is het effect op de inzet van zwaardere trajecten schuldhelpverlening wellicht merkbaar als dit goed ingeregeld is, de GR zal dan minder inwoners opnemen in dit soort trajecten.

Afhankelijk van de verdeelsleutel op schuldhelpverlening is het effect direct of indirect zichtbaar voor de gemeente die investeert.

Gemeente X wil graag de lichte vorm van begeleiding als algemene voorziening ontwikkelen en daarmee de inzet van de maatwerkvoorziening beperken (af laten nemen).

Ook dit is de lokale ruimte die gemeenten zoeken en waar gemeenten lokaal in kunnen investeren. Tegelijkertijd is het effect op de maatwerkvoorzieningen mogelijk merkbaar als dit goed ingeregeld is (moet blijken uit de praktijk). De GR kan dan minder of geen maatwerkvoorziening voor lichte begeleiding meer toekennen in de toekomst.

Afhankelijk van de verdeelsleutel op de Wmo maatwerkvoorzieningen is het effect direct of indirect zichtbaar voor de gemeente die investeert.

Voor de informatie die nodig is voor het maken van deze keuzes (bv huidige inzet, huidige klanten begeleiding, verdeling over de zwaarte van begeleiding etc) kan de GR informatie aanleveren (die idealiter beschikbaar is via een dashboard) en uiteraard meedenken over de inrichting.

Gemeente X wil vanaf 2025 in het geheel geen huishoudelijke ondersteuning meer afnemen als maatwerkvoorziening, die nu nog wel bij de GR belegd wordt omdat ze dit lokaal anders kunnen organiseren.

Dit is een nog andere optie. Het gaat hiermee feitelijk om **gedeeltelijke uittreding** uit de GR. Consequenties voor de bedrijfsvoering komen in beeld en afspraken hoe hiermee om te gaan zijn opgenomen in de GR tekst.

Als er ideeën bij gemeenten zijn om algemene voorzieningen voorliggend te laten zijn op (duurdere) maatwerkvoorzieningen zal het effect uiteindelijk zichtbaar moeten zijn in het afnemen van het volume maatwerkvoorzieningen, m.a.w. er zijn minder indicaties nodig. In de afrekening (nut) wordt dit dan financieel ook zichtbaar.

Neemt de vraag naar maatwerkvoorzieningen substantieel af, dan zal de GR conform de spelregels in de P&C-cyclus ook de formatie aanpassen, immers substantiële bijstellingen op aantallen naar beneden leiden uiteindelijk ook tot een vermindering aan formatie. Daarom is het zo belangrijk om vroegtijdig de lokale ontwikkelingen en ideeën te delen en hierover met elkaar in gesprek te gaan.

Uittreden

Als een gemeente zou beslissen om de indicatiestelling voor bijvoorbeeld begeleiding in zijn geheel niet meer bij de GR te leggen, dan kan er sprake zijn van gedeeltelijke uittreding. Deze taak ligt nu namelijk volledig bij de GR en daar zit o.a. formatie op en dus zijn er consequenties. Er hoeft in die gevallen niet altijd sprake te zijn van (uittredings)kosten. Ook dat hangt van het proces af, de aantallen etc. Hoe eerder het gesprek plaatsvindt over de wensen en ideeën (via het proces van de uitgangspuntennotitie en de lokale kaderstelling), des te eerder kunnen afspraken gemaakt worden en kan de GR zich voorbereiden waardoor kosten uiteindelijk niet aan de orde hoeven te zijn voor de vragende gemeenten en er geen risico's voor de andere gemeenten zijn.

Voldoende waarborg in processen en spelregels

Voor de volledigheid gaat de toelichting hierboven over de gemeenschappelijke taken die benoemd zijn in de tekst van de GR Sociaal (artikel 5). Daarnaast is het ook mogelijk om afspraken met de GR Sociaal te maken over andere taken via een dienstverleningsovereenkomst.

Het is verder goed om met elkaar te blijven beseffen dat elke deelnemende gemeente mede-eigenaar is van de GR. Gezamenlijk worden lusten en lasten gedragen. Dat vraagt van iedereen verantwoordelijkheid en vraagt een zorgvuldig en tijdig proces met én voor elkaar.

Wij hebben er als ONS D vertrouwen in dat er met de afspraken in de voorliggende regeling vanaf 2022 het goede gesprek met en in het algemeen bestuur van de GR Sociaal gevoerd kan worden. Daarnaast geeft het proces van lokale kaderstelling en de jaarlijkse uitgangspuntennotitie voor de begroting naar onze mening voldoende houvast om lokale belangen tijdig in te kunnen brengen, zodat wensen een goede plek krijgen, consequenties tijdig in beeld komen, er goede afspraken gemaakt kunnen worden en daarmee ook de aansluiting tussen lokale dienstverlening en regionale dienstverlening goed geborgd blijft. Uiteraard blijven ook wij dit proces de komende periode goed volgen.

Vragen?

We hopen u zo voldoende duidelijkheid te geven op uw vraag.

Met vriendelijke groet,
Namens het ONS D,

J.M. Ansems
Portefeuillehouder Sociaal Domein

